

ЕТИКА БІЗНЕСУ

Актуальність дослідження бізнесу в останні десятиліття викликана, по-перше, нагальною потребою відповідати на низку непростих питань, пов'язаних з вирішальною роллю людини як носія багатства у розвитку всіх сфер глобального суспільства; по-друге, розвитком сучасного світу як однопольної системи, що зобов'язує людину до пошуку шляхів самореалізації, самоідентифікації, творчості, інновацій на основі позитивного екзистенційного самовідчуття; по-третє, проблемою ефективної соціально-психологічної адаптації особистості в соціальному середовищі загалом, в окремому колективі, зокрема, що відповідає практичним потребам цивілізованого суспільства, оскільки успішна соціальна адаптація означає її активне включення до соціуму, набуття в ньому значимого статусу, завоювання поваги; по-четверте, в умовах кризового буття для підприємця чи керівника є важливим слідування моральним нормам, законам без яких не можна поставити егоїзм бізнесу на службу соціальним інтересам, адже моральний бізнес приносить максимальний прибуток, він найбільш вигідний, тому, що є передбачуваним. Праксеологічні аспекти етики бізнесу – це умови, правила, методи інтелектуальної, інноваційної, творчої діяльності людини в підприємницькому просторі з метою підвищення ефективності праці. На даний момент етика бізнесу є незалежною дисципліною, що використовує дані емпіричних емпіричних та теоретичних досліджень практично всіх галузей сучасного бізнесу з метою здійснити «розширення свідомості» суб'єктів бізнесу.

Мета полягає у визначенні сутності і основному призначенні етики; розкрити моделі підприємницької етики; дати аналіз проблем етики бізнесу в сучасних умовах, розглянути етичні норми в діяльності організації; зрозуміти роль і призначення моралі як однієї з найбільш важливих форм нормативної регуляції поведінки людей; засвоїти основні поняття і розкрити принципи ділового спілкування й етикету як інструменту етики ділових стосунків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Період еволюції і розповсюдження етики бізнесу, пов'язаний із створенням і розвитком Всесвітньої комп'ютерної мережі (Інтернет), утворенням єдиного інформаційного простору. В численних публікаціях цього періоду обґрунтовується думка про те, що використання етичних засад в професійній діяльності ділових людей вдосконалило бізнес, посилило його соціальну ефективність і привабливість. Особливо в цьому плані слід відзначити фундаментальну роботу американського вченого Річарда Де Джорджа «Ділова етика» яка витримала п'ять видань (1999-2003). Змістовністю і практичністю позначається також монографія Д. Дж. Фрітше «Етика бізнесу». Глобальна і управлінська перспектива (2002) [3]. У світовій літературі питання етичного ведення бізнесу приділяється багато уваги, зокрема його досліджували такі відомі науковці як А. Сміт, М. Фрідмен, П. Друкер, Г. Кесем. Варто зазначити, що саме поняття етичного ведення бізнесу є результатом наукових праць, а не практичних напрацювань підприємців, як це зазвичай буває.

Виклад основного матеріалу дослідження. Етика бізнесу – це система загалом – етичних норм, правил поведінки суб'єктів підприємницької діяльності, їх взаємодії та спілкування, це етика бізнесу. Вона виявляється на так званих мікрорівнях – відносини в організаціях, та макрорівнях – відносини між суб'єктами підприємницької діяльності. Етика бізнесу встановлює врегулювання відносин між підприємцями, менеджерами, бізнесменами, та їх партнерами, клієнтами, працівниками, конкурентами та інше.

За допомогою ділової етики відбувається регулювання відносин між суб'єктами ринку при дотриманні договірних зобов'язань та дотримання права. Цестосується контрактних зобов'язань, покриття збитків при заподіянні шкоди, дотримання правил та норм при використанні торгових марок, реклами, захисті торговельно-промислової власності, а також під час домовленостей щодо спільної підприємницької діяльності. Також буває, що окремі норми ділової етики входять до умов окремих ділових договорів, такі наприклад як сумлінне виконання, розумні дії, дотримання зобов'язань тощо. Одна з найважливіших моральних норм, якою повинен керуватися бізнес є законність всіх ділових підприємств. Без поваги до закону в будь-якій розвинутій державі бізнес не може існувати.

З іншого боку, держава повинна підтримувати та стимулювати вдосконалення морально етичних норм бізнесу, що включає в себе культуру ділових відносин, чесність, сумлінність тощо.

Ділова етика регулює відносини між бізнесом і споживачем, які у правовій державі повинні відповідати принципам чесності, а також сумлінності по відношенню до вимог та бажань споживача. Цестосується в першу чергу до реклами, яка повинна бути чесною, достовірною та корисною до споживача. А також щодо вимог споживача для покращення сортименту, послуг, доступність та прозорість характеристик тощо чи іншого товару чи послуги тощо. Також норми ділової етики повинні сприяти дотриманню суб'єктом підприємницької діяльності технічних норм, гостів, стандартів якості продукції та послуг.

Щодо керівництва, то завдяки моральних принципів воно повинно своїми рішеннями і діями сприяти підвищенню рівня життя як споживача, так і своїх підлеглих. Також це стосується і партнерських відносин, які повинні базуватися на порядності, прозорості умов, та відповідальності за всі умови домовленостей.

Поняття етики бізнесу, та її функціонування тісно пов'язано з філософським питанням сумісно стібізнесу і моралі. Оскільки сучасне суспільство підпорядковано ринковим відносинам, нормальною суспільною поведінкою є ринкова поведінка, а неринкова поведінка вважається не правильною. Однак існує багато суперечливого у відношеннях бізнесу і моралі, тому у цієї сфері життєдіяльності сну є специфічна мораль, вивченням якої займається саме етика бізнесу.

Перший принцип, на якому ґрунтується етика бізнесу є принцип економічної доцільності. Другий принцип етики бізнесу – це ситуативність. Індивідуальна відповідальність – це третій принцип.

Можна ще розглянути економічну етику, як таку, щонає відношення до етики бізнесу в цілому. Отжесукупність норм поведінки підприємця, щопред'являються товариством до його характеру спілкування між учасниками бізнесу до стилю роботи. Також дані про морально-етичні поняття, вимоги до стилю роботи, зовнішнього вигляду бізнесмену. Культура ведення перемов, ведення документації, використання етичних методів конкуренції. Також в поняття ділової етики входить діловий етикет, який включає норми що регулюють манеру спілкування між партнерами по бізнесу, імідж бізнесмена, та стиль ведіння ділових справ.

Отже, **основні принципи поведінки бізнесмену**, положення етичного кодексу :

1. Підприємець повинен бути переконаний у корисності своєї праці, але не тільки для себе, а і для оточуючих.
2. Повинен усвідомлювати здатність і бажання оточуючих його людей до праці .
3. Розцінювати свою діяльність як не просто бізнес, а привабливу творчу діяльність.
4. Конкуренція і співробітництво для бізнесменів від'ємні аспекти діяльності.
5. Поважає будь-яку власність.
6. У підприємця в поязі компетентність, закони і професіоналізм.
7. Цінує освіту, науку і теніку.

Соціальна відповідальність бізнесу – є невід'ємним важливим аспектом етики бізнесу. Іншими словами, бізнес повинен відповідати соціальним цілям. Розвиваючи бізнес він повинен окрім матеріальних зобов'язань перед державою та суспільством створювати робочі місця, чим сприяти працевлаштуванню громадян, а також підвищувати добробут громадян. Таким чином, окрім економічних досягнень, підприємець повинен прагнути соціальних досягнень в сфері охорони здоров'я громадян, охороги природи і довкілля, захисту прав споживачів тощо.

ВИСНОВКИ

У підсумку треба зазначити, що роль етики і моральності в суспільстві переоцінити неможливо, тому що удосконалення в даній області не маскордонів. Особливо це стосується підприємницької діяльності і бізнесу. У наш час, особливо в нашій державі розвиток бізнесу натрапляє на серйозні перешкоди, наприклад скептичне ставлення до етики, корупція, підкуп чиновників, недобросовісність ділових та державних партнерів, непрофесійність персоналу, непрозорість законів і так далі. Тому ділова етика і етика бізнесу як ніколи повинна втручатись у ділові відносини сучасних бізнесменів. Але, нажаль контроль за дотриманням етичних правил неможливо забезпечити завдяки будь-якого органу контролю. Удосконалення морально-етичних норм бізнесу повинна забезпечувати належна освіта та виховання. Тому в будь-яких бізнес школах і ВУЗах необхідно з усією відповідальністю підходити до вивчення ділової етики, та виховання майбутніх підприємців.

Список використаних джерел

1. https://kneu.edu.ua/ua/kaf_fupstap/k_filosofii/Etyka_mizhnarodnogo_biznesu/
2. <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10766/>
3. [http://www.etica.in.ua/etika-biznesu/]
4. Теоретико- методологічні засади аналізу етики бізнесу [Електронний ресурс]. -Режим доступу:[http://www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_39_8.pdf]